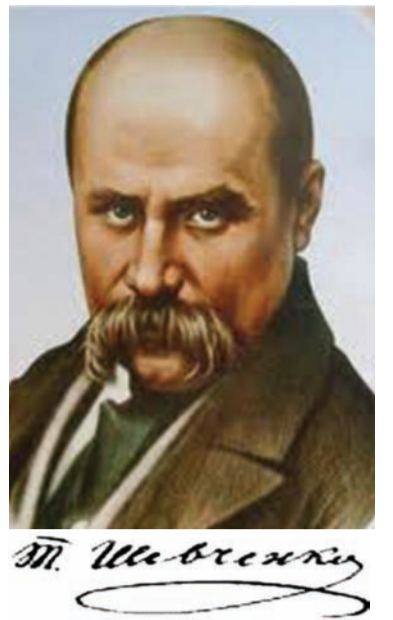

Український ВІСНИК

Часопис Союзу Українців Румунії. Рік видання XXIV. № 9-10 (травень) 2017

Прочитайте:

- ❖ Міжнародна фотовиставка «Нереальних реалій» сходу України
- ❖ XXV-а Національна Олімпіада з української мови та літератури
- ❖ «Вівці мої вівці, вівці та отари...»
- ❖ Весняні симфонії
- ❖ Негостинський музикант Михайло Шоргут
- ❖ Вічна усмішка вчительки
- ❖ Добре слово про Мирославу Шандро
- ❖ Сторінку письменника

*«Мов пташки крильми змахнули,
Й рости маків надихнули.
Вони ніжні й волохаті,
А листочки – мов голкати.
Та голки ті не колючки,
То пушиночки – не злючки,
Виглядають гарно так
Й зветься квітка просто – МАК»*

Людмила КОВАЛЬ

ДО УВАГИ МАЙБУТНІХ ПЛАТНИХ КОРЕСПОНДЕНТІВ «УКРАЇНСЬКОГО ВІСНИКА»

У березневому числі «Українського вісника» ми оголосили про намір провладу СУРУ створити мережу платних кореспондентів для наших часописів і журналів. Ці кореспонденти мають діяти у зонах з компактним українським населенням.

Тоді ж було названо і ряд критеріїв, яким повинні відповідати платні кореспонденти: добре володіти українською мовою, мати потяг до журналістики, бути активними членами сурівських організацій, вчасно і на належному рівні висилати матеріали на актуальну тематику до наших публікацій, уміти фотографувати і висилати написане електронними засобами.

Відтоді зголосилося кілька потенціальних кореспондентів з Мараморощини і Сучавщини, котрі вважають, що вони – за своєю підготовкою – відповідають названим критеріям.

Але це критерії загальні, вони потребують певних конкретніших уточнень.

Насамперед майбутній кореспондент повинен вибрати одну з наших публікацій – «Український вісник», «Вільне слово» і т. д. Підкреслюємо цю річ, оскільки ми одержали заяву від однієї особи, яка бажає бути кореспондентом двох часописів: «Українського вісника» і «Вільного слова».

Пояснимо, чому таке бажання непрактичне, більше того – нереальне.

Платний кореспондент повинен писати про події, які відбуваються в житті української громади на повітовому й місцевому рівні – фестивалі, конкурси, олімпіади з рідної мови, знаменні річниці /наприклад, Шевченківські дні/ та інші заходи, які заслуговують уваги читачів.

Якщо кореспондент матиме «контракт» з двома публікаціями, то як він поступить? Висилатиме ту ж саму статтю до обох газет? Це недопустимо. Чи писатиме два варіанти зі певними змінами?

Ось чому майбутній платний кореспондент повинен вибрати тільки одну з сурівських публікацій.

Крім того, платні кореспонденти повинні добре обміркувати свій вибір, зважити чи професійні обов'язки /постійне місце роботи/ дозволять виділяти немало часу і для газетярства. Адже вони змусять бувати на всіх подіях, документуватися, розмовляти з учасниками, бути оперативними.

Застерігаємо, що висвітлення культурних подій – це тільки один з аспектів кореспондентської роботи, маючи на увазі, що такі події не відбуваються надто часто.

Отож кореспонденти матимуть і робочий план на певний період, погоджений з головним редактором даної публікації. Це буде тематичний план, який охоплюватиме проблеми освіти рідною мовою /оснащення шкіл, стан бібліотек, стан учительського колективу/; економічні та соціальні проблеми громади /інтерв'ю з примарями, культурними активістами, лікарями тощо/; репортажі про видатних людей громади, висвітлення місцевих звичаїв і традицій, популяризація народних творців та умільців, добрих господарів.

Як бачимо, роботи у платних кореспондентів вистачить. Тхай вони не лякаються, всі справи будуть погоджені з головним редактором так, щоби не було перевантаження, щоби кореспондент мав доволі часу як для професії, так для газетярської роботи.

Уточнюємо, що до підписання «контракту» кореспонденти матимуть розмову як з провідом СУРУ, так і з головним редактором часопису чи журналу, який вони виберуть.

Михайло МИХАЙЛЮК
шеф-редактор «Українського вісника»

ПРОБЛЕМИ БЕЗПЕКИ

Східня Європа стрімко мілітаризується

Понад 10 тис. вояків і мирних мешканців уже загинули у війні на сході України. Це статична окопна війна українських військ проти об'єднаних сил проросійських сепаратистів і російської регулярної армії.

Війна триває в Європі. Між двома найбільшими сухопутними регулярними арміями на континенті. І один з гравців, Росія, володіє найбільшим у світі арсеналом ядерної зброї.

Роля США в конфлікті обмежується лише тренуванням українських військових на Заході країни, за 800 кілометрів від лінії фронту. Також організують консультації. Штати надали Україні нелегальну військову техніку, включаючи «Гаммери», безпілотники, контрбатареїні мобільні радіолокаційні станції.

Але Україна хоче від Вашингтону зенітних ракет і протитанкового озброєння, щоб зупинити російське вторгнення.

Зараз Україна має другу за величиною армію в Європі після Росії. За дворічний експрес-курс відновлення армії Україна збільшила її з 150 тис. до 250 тис. військовослужбовців. Франція має приблизно 209 тис. активного війська, Німеччина – близько 177 тис., Іспанія – 133 тис., Польща – 101.5 тис., Великобританія – 153.6 тис.

Україна також збільшила оборонний бюджет близько до 6 млрд. дол. – приблизно 5 відс. від валового внутрішнього продукту (ВВП) України. Військові витрати планують збільшувати приблизно на 10 відс. щорічно.

Населення Росії втричі більше, ніж України. А ВВП вдвічі перевищує український. У неї 800 тис. активного війська і 2 млн. осіб в запасі. Оборонний бюджет 2015 року становив близько

65 млрд. дол. Це вдвічі більше, ніж в Україні.

Річний бюджет Міністерства оборони України – крихта у військовій обороні Заходу (Франція – 36 млрд. дол., Німеччина – близько 37 млрд. дол. і Великобританія – близько 65 млрд. дол.).

Але Україна стає військово потужнішою в розмірах армії і кількості військової техніки. Має понад 2,800 танків.

У Франції – 423, у Великобританії – 407, в Німеччині – 408. Український арсенал налічує 625 реактивних систем порівняно з 44 у Франції, 42 у Великобританії і 50 Німеччини.

Однак, зберігаючи чисельну перевагу над іншими європейськими країнами у військовому пляні, Україна потребує військової модернізації. Багато чого з українського арсеналу ще з часів «Холодної війни».

Згідно зі звітами українських військових, об'єднані російські сепаратистські сили на Донбасі мають близько 700 танків, 1,200 одиниць бронетехніки, 1,000 одиниць артилерії, 300 реактивних систем залпового вогню.

Кількість цієї техніки в Луганській і Донецькій «народних республіках» більша, ніж у збройних сил Франції, Німеччини, Італії, Іспанії та Сполученого Королівства. Серед країн ЄС лише Польща має більше танків, ніж сепаратисти на Донбасі.

За даними українських військових, а також звітів цивільних розвідувальних компаній, на Донбасі зараз від 1,500 до 5,000 російських солдатів. У тандемі з сепаратистами – це близько 40 тис. Росія також розгорнула 55-тисячне військо поблизу українського кордону. Близько 45 тис.

російських військових – на території окупованого Криму.

З 2010 року на 80 відс. збільшилися військові витрати Росії. Вона приблизно на півдорозі до реалізації 10-річної модернізації. З 2010 до 2020 року на проект військового капітального ремонту Кремль плянує витратити 19 трлн. руб. – приблизно 647 млрд. дол.

Попри економічне падіння, Росія все ще на шляху до досягнення цього року 17.5 трлн. з запланованих 19 трлн. руб. на капітальний ремонт.

Російські військові авантюри в Україні відгукнулись і в інших пострадянських країнах – Латвії, Литві та Естонії. Всі троє – члени НАТО. У 2020 році сукупні оборонні бюджети цих країн мають зрости на 226 відс. порівняно з 2005 роком. З 930 млн. дол. до 2.1 млрд. дол.

Українські збройні сили зараз у процесі капітального ремонту, щоб відповідати стандартами НАТО до 2020 року.

У 2015 році Міністерство оборони України створило спеціальний відділ реформ.

20 травня 2016 року Президент України Петро Порошенко підписав закон про всеохопний плян військової реформи – Стратегічний оборонний бюлетень. Документ закликає до повної реконструкції військової доктрини для досягнення «критеріїв, необхідних для повноправного членства в НАТО». Він також виділяє Росію як загрозу число 1 національній безпеці держави.

Багато українських військових і політиків стверджують, що нинішній конфлікт – це боротьба за незалежність України від Москви.

Нолан ПЕТЕРСОН
«Газета по-українськи»

Нолан Петерсон – американський воєнний журналіст, кореспондент «The Daily Signal»

МІЖНАРОДНА ФОТОВИСТАВКА «НЕРЕАЛЬНИХ РЕАЛІЙ» СХОДУ УКРАЇНИ

БУКОВИНА, РАДІВЦІ, 8 ТРАВНЯ 2017

Галереї мистецтва буковинського міста Радівці стали за останні роки чи не традиційним простором культурних подій української громади, і не тільки, що глибоко спонукують душевні і духовні почуття постійних відвідувачів, часто сягаючи того ліміту під-

свідомості, який викликає зародження нових буттєвих засад, основаних на нових життєвих реаліях.

За підключенням першого заступника голови Сучавської повітової організації СУРу Івана Боднаря прибула з України делегація відданих українських патріотів, яка представила в приміщенні Галереї мистецтва м. Радівці протягом 8 – 10 травня фотовиставку потрясаючих жахливих наслідків гібридної війни на сході України.

Використавши нагоду, я попросив трьох членів делегації представитись та подати для «Українського вісника» кілька інформацій про головні цілі виставки, прицільні категорії глядачів, до яких звертаються та очікувані результати.

Валерій Назаренко: Приїхав із Черкас, виконую почесність голови Організації Українського Вільного Козацтва і є членом місцевої держадміністрації. Головна мета виставки – показати громадянам Румунії що відбувається на сході України, зрозуміти всім, що дійсно таке може трапитись в будь-якій країні, щоб кожен народ, кожна нація мали хоча б уяву про події, які відбуваються там, бо багато реальних страждань не показано по телебаченню, не описано в пресі.

Більше того, хочемо привести – і ми це здійснили – учасників цих подій, які мають поранення тілесні і травми психологічні, зцілення яких потребує часу, а головню високо-

досконалих оздоровчих центрів. В Румунії існують такі пансіони, лікувальні установи європейського стандарту, і це буде дуже важливо для нас, якщо створимо разом, як добрі сусіди, умови для вилікування наших постраждалих. Ми знаємо, що румунський народ співчуває нам, показує солідарність в нашій боротьбі за свободу, цілісність та суверенність держави, і ми щиро дякуємо вам за цю підтримку!

Петро Чернявський: Я також із Черкас, був одним із організаторів та учасників Майдану гідності України, подія що започаткувала революцію гідності в нашій країні. Це був дійсно патріотичний підйом народу. Російський режим не може допустити, що Україна хоче жити вільно, в демократичній державі. Вони зробили все, щоб дестабілізувати Україну. В принципі, це не громадянська війна, це чисто катєбістська система, яка дестабілізувала схід України, тут багато провокаторів, а Росія давала зброю і підтримувала цей конфлікт. Їхні військовики ввійшли на територію України і так почалась війна.

Спочатку українська армія не була підготовлена відповідно до такої конфронтації, але дуже швидко, завдяки зусиллям всього народу, вдалось стабілізувати армію, відповідно озброїти, залучились багато добро-

вольців, і це створило умови зупинити агресію, вже не відпустити ні крока з державної території.

Треба знати всім, що Україна протистоїть Росії і захищає не тільки свої території, але й території інших країн Європи. Завдяки і нашим жертвам Європа є сьогодні вільною, а головню мирною. Тому ми і хочемо, щоб в Європі, зокрема в Румунії, люди знали насправді, що відбувається на сході України, бо там два світогляди: один фашистський, а другий волелюбний.

Ми дуже вдячні за будь-яку підтримку, чи то з боку окремих людей, чи організацій, чи

уряду, і ця виставка знайде певно позитивний відгук як в народі Румунії, так і інших країнах світу, за що дякую попередньо!

Тарас Теліженко: Я учасник воєнних подій на сході України. Не очікував, щоб в 21-му столітті в центрі Європи відбувалась така жахлива війна. Особливо не думав, що саме Російська Федерація поступила б так з Україною. Але ми раді тим, що змогли взяти зброю в руки і захищати батьківщину та

волю народу. В першу чергу треба знати, що війна жахлива для населення, а найбільше для дітей. Ми, військовики, завжди надавали допомогу, по-перше, дітям, захищали їх, угощали навіть чим могли.

Ці фотозображення передають мінімальну частину того жаху якого переживає Україна. Не можна уявити, що означає брати участь в боях і бачити все на власні очі. Ми раді, що змогли зупинити цю заразу, яка вже не лізе далі по території України.

Але для кращого вашого поінформування, задавайте запитання, а я буду відповідати.

– Ви цивільна чи військова людина?

– Я по фаху арткритик і добровільно пішов захищати батьківщину.

– Як може сусід брати зброю в руки і стріляти в сусіда?

– Відкрийте історію і побачите, що сусід не хотів ніколи жити мирно, бо вважав себе старшим братом і порушував постійно спокій України.

Євсебій ФРАСИНЮК

Фото автора
(Закінчення на 5 стор.)

Минув цілий рік від події в гуцульському буковинському селі Ульяма, події, приуроченої сторіччю від дня народження учительки й фольклористки Мирослави Шандро. І ось тепер наш активний співробітник Юрій Чига привіз по Бухаресту бюлетень, виданий з цієї нагоди під егідою Союзу українців Румунії й водночас вручив мені Почесну грамоту, очевидно за те, що я писав про Мирославу Шандро, за мої заслуги у виданні першої збірки співанок «Ой кувала зозулечка», зібраних нею на буковинській Гуцульщині, яка появилася у видавництві «Критеріон» у 1977 р.

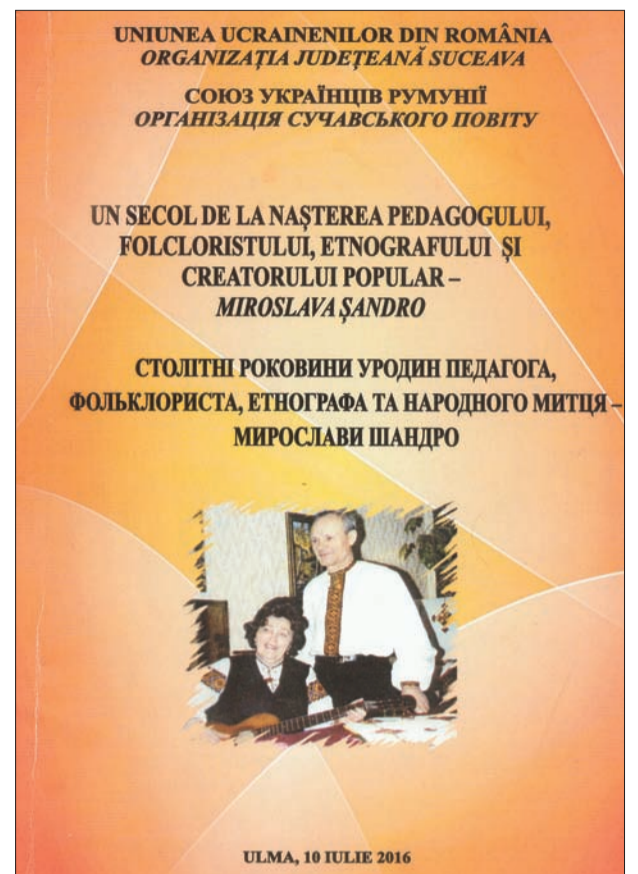
У приміщенні старої школи села Нісіпіт, де Мирослава Шандро учителювала десятки років, період, що був найпліднішим в її житті – упорядкування двох збірників народ-

ДОБРЕ СЛОВО ПРО МИРОСЛАВУ ШАНДРО

них пісень, збирання гуцульських вишивок, що після її смерті увійдуть до двох альбомів – зараз діє меморіальний музей.

Над бюлетенем, який носить трішки архаїчну назву «Столітні роковини уродин...», найбільше попрацював голова місцевої організації СУРу Юрій Чига, один з найбільших шанувальників Мирослави Шандро, йому належить більшість поміщених у ньому текстів, що висвітлюють особистість учительки, фольклористки, етнографа, народного творця. Деякі тексти були друковані упродовж років у часописі «Український вісник».

Син Мирослави Шандро Остап, який передчасно пішов з життя, але встиг бути учасником відкриття музею, присвяченого його матері, друкує у бюлетені «Коротку історію великого кохання», розповідаючи про трагічну кончину свого батька, поета Харитона Бородая, першого чоловіка Мирослави Шандро. Вона свято зберігала літера-

турні твори свого мужа, які передала синові Остапу, і тому десять років /2007/ я склав збірку із літературної спадщини Харитона Бородая «Стривожені зорі», до якої увійшли вірші, оповідання та «Гумористична енциклопедія» явного антисталінського спрямування.

Вшанування Мирослави Шандро гуцулами, серед яких вона прожила й працювала багато літ, треба наслідувати й іншим, бо серед наших інтелектуалів були і є люди, які заслуговують доброго слова і доброї пам'яті.

ОКОЗАМИЛЮВАННЯ: НЕ ВЕРХПОЛЯ, А ПАДУРЕНЬ

Комуністи стали неперевершеними мастаками окомиллювання. Вони дійшли навіть до того, що обіцяли людству земний рай на противагу небесному. Та аби простолюду повірити у той рай, застерігали, що дорога до нього довга, він настане не завтра, бо це – «процес», себто – треба пройти доли і гори. А тим часом запалили облудний маяк на обрії – «великий Радянський Союз», де все було суперлативним.

Пригадуєте анекдотичне запитання про те, котрий найбільший у світі карлик? Звісно – радянський!

Більше того: крім рожевих обіцянок комуністи з упертістю намагалися підірвати в людей віру, підтяти і відняти у них пам'ять про все те, що пов'язувало їх з минулим.

Одним з таких засобів було замінення старих топонімів новими – нібито в дусі часу. Приміром, якщо якесь село називалося «глибоким», воно ставало «високим», а якщо було

«темним», то ставало «ясним».

Особлива нетерпимість проявлялася до топоніміки, що зберігала в собі історичне минуле, традиції, національні ознаки. Це було наче більмом ув оці комуністичних ідеологів, яким були вигідні безликі маси без духовної спадщини.

Над містом Серетом, поза передмістям Руйна, а далі поза височиною, на якій підносилися колись середньовічна кріпость і поза ліском, є невелике село, яке споконвіку називалося Верхполя /по рум. перекинуто Verpole/. Назва виразно українська, дана

навколишнім ландшафтом, в ньому жили і ще живуть багато людей, що носять прізвище Шпак. Десь до 60-тих років минулого сторіччя назва села нікому не заважала. Та ось, знайшлися комуністи-пуритани, ті ж котрі викоринили українські школи в Сереті, яким оте Верхполя разило вухо й мулило очі. В дусі «соціалістичної демократії», тобто не питаючись у нікого згоди, перейменували Верхполе /Verpole/ на Падурень /Лісове/. Так ще один корінець національної ознаки був підрізаний.

По дорозі між Серетом і Сучавою розташовані троє сіл із назвою Калинешти: Калинешти Купаренка, Калинешти Єнаке й Калинешти Васиlake. Калинешти Купаренка пов'язані із румунським національним поетом Міхаєм Емінеску /справжнє прізвище Емінович/. В цьому селі ще живуть Еміновичі, звідси походить поет Йон Козмей, перекладач Шевченка на румунську мову.

Та комусь-то, напевно неуку, не сподобалася назва Калинешти Купаренка, і вона була перекреслена почерком пера в географічному «атласі» Сучавського повіту, ставши Аринь /Arini/. Здається, зараз селу повернуто першоназву.

Набагато більше українських населених пунктів було перейменовано у Дунайській дельті, про що йдеться у праці Віргілія Ріцька «Українці в Добруджі».

М. МИХАЙЛЮК

ВОЗНЕСІННЯ ГОСПОДНЄ

Церковне православне свято Вознесіння Господнє святкується після 40 днів від Воскресіння Ісуса Христа. Великдень святкується тієї самої дати за юліанським та григоріанським календарями. Так само і Вознесіння Господнє не має в календарі точну дату, бо залежить від дати святкування Великодня. Також тієї самої дати святкують разом, тобто за юліанським та григоріанським календарями свято П'ятидесятниці – день Святої Трійці, як кажуть гуцули – Світа Неділя, а наступний день – Зелений Понеділок.

Уточнюємо, що тільки Великдень, Вознесіння Господнє і П'ятидесятниця – День Святої Трійці святкують разом, християникоптрі відзначають церковні свята по старому і по новому стилі.

На протязі сорока днів після Свого воскресіння Господь Ісус Христос був з учнями і розмовляв з ними про Царство Боже. Він приготував їх до апостольського служіння, бо Його учні повинні були розповідати Христову віру по всьому світу. Одного разу, коли учні знаходилися з Ним на горі в Галілеї, Він сказав їм «Дана Мені всяка влада на небі і на землі. Отже, йдіть і проповідуйте Євангеліє всім народам, хрестячи їх в ім'я Отця і Сина і Святого Духа. Хто увірує і охреститься, врятований буде, а хто не увірує, буде осуджений. Ті, що увірували будуть іменем Моїм виганяти бісів, говорити новими мовами, без шкоди для себе будуть брати змії і, якщо смертоносне вип'ють, не пошкодять їм; покладуть руки на недужих і вони будуть здорові. Учть людей дотримуватися того, що я вам заповів. Я ж буду з вами нерозлучно до кінця віку».

У сороковий день після свого воскресіння Господь в розмові з учнями повелів їм: «Залишайтеся в Єрусалимі. Через кілька днів на вас зійде Святий Дух і ви одержите велику силу для проповіді Євангелія. Іоанн хрестив водою, а ви будете хрещені Духом Святим».

Потім Ісус Христос направився з ними в сторону Віфанії на гору Єлеонську. Там Він, піднявши руки, благословив їх. Благословляючи учнів, Він став віддалятися від них і возноситися на небо. І скоро хмара сховала Його. Апостоли стояли і зі здивуванням довго дивилися Йому вслід. Зненацька перед ними з'явилися два Ангели в білих одягах і сказали: «Мужі галилейські, чого ви стоїте і дивитесь на небо? Ісус, Який зараз вознісся, знову прийде на землю в такий же спосіб, як ви бачили Його, коли Він восходить на небо». Учні з великою радістю повернулися в Єрусалим і перебували там у храмі, прославляючи і благословляючи Бога.

У п'ятидесятний день по Воскресінні Христа виповнилася обіцянка Спасителя, яка дана була апостолам. Коли вони усі разом знаходилися в Сіанській світлиці, постили і молилися, на них зійшов Святий Дух у вигляді вогнених язиків. І вони почали славити Бога на різних мовах, яких раніше не знали. Цей дар знання іноземних мов вони отримали, щоб успішно проповідувати вчення Христове всім народам. Після зішесття Духа Святого апостоли ходили і проповідували Євангелію по всьому світу а Господь підтверджував їхні слова багатьма чудесами.

Господь Ісус Христос здійснив багато й інших

чудес. Але якби описати все докладно так, як пише в Біблії, то й увесь світ не зміг би вмістити складених книг. В Біблії пише дуже просто і ясно, щоб ми, християни, увірували в Ісуса Христа, Сина Божого, і через віру в Нього одержимо вічне життя.

Пригадуємо віруючим християнам, що починаючи з першого дня Пасхи і до вечірні Святої Трійці колінопреклоніння і доземних поклонів робити не заведено.

Цього року Православна Церква святкує Вознесіння Господнє у четвер 25 травня.

Юрій ЧИГА

МІЖНАРОДНА ФОТОВИСТАВКА «НЕРЕАЛЬНИХ РЕАЛІЙ» СХОДУ УКРАЇНИ

(Продовження з 3 стор.)

– Який кінець цієї війни вбачають українці?

– Напевно настане нова геополітична ситуація, яка покладе кінець війні і ми будемо вільно відбудовувати нашу країну.

Станція Луганська 2014
Stanitsa Luganska 2014

– Яка є реальна причина цього конфлікту, невже Росія вважається спадкоємницею Радянського Союзу і домагається і всіх територій?

– Чого домагається Росія і чого домагаємося ми, то різні речі, а причиною конфлікту то Європейський вибір України і за цей вибір ми проливаємо кров.

*

Запитання задавали діти семи років, юнаки-ліцеїсти і дорослі. Незабутні слова

промовив професор-др. історії Даніель Гринчук – «Ця подія є болючим уроком історії, але живим і глибоко повчальним. Ми бачимо дітей, які приготувають уроки у бомбосховищах, дітей сиріт, дітей які тікають з розваленого горючого дому». Сучавський журналіст Ромео Істраті: «Фотографії, на які ви дивитесь, це зображення зла, яке жахає цілу планету. Я розмовляв з головою організації кримських татар, котрий розказав, що вони знайшли в кримських горах сотні мертвих людей, котрим відтіяли голови, щоб не було впізнати їх. Це просто нереальні реалії!» Голова громадської організації «Європейське партнерство» Валерій Карбашевський: «Ми зараз всі творимо історію, але пригадуємо слова пруського канцлера Отто фон Бісмарка: Угоди з Росією не варті й паперу, на якому написані! В цьому нас переконали Мінські домовленості від 2014 року й по сьогодні.»

Учениця одинадцяти років радівецької школи нр. 5, бабуся якої походила з України, заспівала для українських гостей пісеньку-колядку і заслужила палкі аплодисменти.

Пески 2016
Pesky 2016

Діти, юнаки і старші довго вдивлялись у виставлені фотозображення, зором намагались пояснити собі оті трагічні реалії пережиті українським населенням сходу країни, бо здоровий глузд ніяк не допускав такого безбожжя...

Донецьк бомбосховище 2015
Donetsk adapost 2015

З давніх давен Церква та святі отці, а сьогодні вже й наука та вчені, попереджують: лихослів'я небезпечно для людського здоров'я, воно руйнує людські гени.

Ще кілька десятиліть тому чоловіки соромились лихословити у присутності жінок. На різних забавах кажуть різні «байки», цей звичай є не лише в українців, а і в різних етносів. Як кажуть українці-горяни: «вповідаймо різні бандигі, бо ми прийшли на набуткі, не на похоронок...». Дуже файно, люди хай набуваються, хай кажуть «байки», бандигі, як висловлюються мої односельчани, хай створюють приємну атмосферу, лише аби бандигі не були «пересоленими».

Тому два роки, завдяки центральному керівництву СУРу я був в екскурсії по Буковині, разом з Іваном Робчуком, панею Славкою Колотило та Яремою Онищуком. Компанія була приємна, у мікробусі я чувся учасником начебто якогось конкурсу «байок». Кожний сказав по 2-3 «байки». Як звучить приповідка: «Якщо ти гриб, лізть у кошіль»; так і мені прийшов ряд. Бачив, а головню чув такі прекрасні «байки», з яких одні запам'ятав і я, як каже наш письменник Михайло Михайлюк, розповів правдивий трафунок. Моя внучка, учениця II-го класу, підійшла до мене і каже:

- Діду, хочу сказати «байку»!
- А ти звідки її знаєш?
- Прочитала по інтернету.
- Джорджіана, розкажи, якщо в ній немає поганих слів!
- Діду, – вона до мене, – чому бджоли збирають мед?
- Це їх місія. Так, як і дідо робить порядок навкруг хати.

– Ні, діду, вони збирають мед, бо мають королівну. Якби мали президента, то збирали б ... /щось інше.../ і моя внучка сказала прямо те сороміцьке слово, бо якщо пише по інтернету, то значить, що це слово можна вимовляти.

Подав я цей випадок із моєю внучкою, щоб доказати, що діти читають різне по інтернету і думають, що воно так має

БЕЗ ЛИХОСЛІВ'Я

бути, що по інтернету все правильне.

Старші школярі читають різні небилиці для розваги.

Сьогодні людина має можливість інформуватися, а інтернет дає таку можливість. На жаль, по інтернету знаходимо часто слова, вирази, що належать до лихослівного лексикону, до слів гріховної натури.

Під час екскурсії до Канева я купив журнал «Україна», де знайшов інформацію, що наприкінці ХХ ст. засновник Інституту квантової генетики узявся за дослідження, які дозволили створити апарат, що переводить людські слова в електромагнітні коливання. Учений простежував, які ці коливання впливають на молекули спадковості і так з'ясувалося, що деякі слова можуть бути страшніші за вибухівку; вони просто «вибухають» у генетичному апараті людини, спотворюючи її спадкові програми, викликаючи мутації, врешті-решт, призводять до виродження. Під час «відбірної» лайки хромосоми просто рвуться, блокуючи творчі процеси в організмі людини, завдаючи здоров'ю непоправного лиха.

Із прочитаного, головню у зв'язку з українським фольклором, лихослів'я має чітко виразну культурну функцію у слов'янському язичництві. Воно широко

представлене в обрядах і носить ритуальний характер. Воно має антихристиянський характер. Матірщина – це язичницьке заклинання. Колись вона виконувала функцію прокляття. Тому ще й нині чути такі вирази: «Якщо він мені не зробить те і те, то його проклену». Нераз я чую від старших людей, коли сталася неприємна справа у житті: «Його проклену

мама за то, що він погано говорив з нею, катував, забирав від неї шо мала...»

У Посланні ап. Павла до ефесян читаємо: «Нехай жодне слово гниле не виходить із уст ваших, але тільки таке, що добре на потрібне збудування, щоб воно подало благодать тим, хто чує» /Еф. 4:29/. Те, про що промовляють уста, залежить від стану серця. «Бо чим серце наповнене, те говорить із серця, – і воно споганює людину» /Матей: 15:18/.

Коли Бог створив людину, Він дав їй дар слова, і тим відрізняється вона від тварин. І нам треба пам'ятати, що за кожне слово пусте, яке кажуть люди, дадуть вони відповідь одного дня! «Бо зі слів своїх будеш виправданий, і зо слів своїх будеш засуджений» /Матей 12:36-37/.

Я, взагалі, не вживаю лихослів і, як учитель, старався, щоб мої учні, дійшовши дорослими, в щоденних стосунках, у щоденній діяльності не вживали «тяжких» слів. Наприклад, на уроках «Громадського виховання» я провів цікаву дискусію із учнями IV-го класу про лихослів'я. З цієї нагоди я дізнався від дітей як висловлюються родичі, а головню тато. Я їм поставив таке запитання: «Признайтеся чесно: чули ви дома від родичів лихослів'я, проклинання святих храмів, святих речей? На це запитання майже всі, із пальчиками догори, відповіли: мій тато проклинає подеколи Христа, святих, церкву і т.д.

Знаючи дуже добре це явище в нашому селі, поставив допоміжне запитання: «На якій мові тато висловлює такі погані слова?»

- На румунській!
- А чому на румунській, якщо він дома з вами розмовляє по-українськи?

На це запитання не міг одержати відповідь від дітей, і тому пояснив їм, що в українській мові число таких слів обмежене, бо люди побожні, розсудливі, мають рівновагу.

Лихослів'я – це гріх, не маючи значення на якій мові висловлені.

Діточкам я дав таке завдання: Запросіть тата, брата, маму або іншого члена сім'ї відповісти: Чому ви /ти/ висловлюєш щоденно гріховні слова?

Відповіді запишіть у зошиті.

Одержав всілякі відповіді.

Після прочитання відповідей дав дітям завдання звернутися до грішника тата або до іншої особи родини: «Ви знаєте, що гріх казати такі слова.»

Кожній людині доведеться відповісти перед Богом не тільки за всі свої діла, але й за кожне необдумане слово. Лихослів'я – це ознака надміру зла в серці. Якщо серце людини не очищене, а переповнене гріхом і гіркотою, то лихослів'я плеться з нього нестримним потоком.

Юрій ЧИГА

Неочікувана кончина 23 квітня життєвої подорожі вчительки СІЛЬВІЇ МАЙДАНЮК (н. Ріщук) облетіла смутним птахом околиці буковинської Серетчини. «Неможливо!» – було слово, що виривалось миттєво, смутно, глибоко боляче з уст кожної людини, яка отримувала цю потрясаючу вістку, бо в душі кожного вчителька Сільвія Майданюк була незгасимою живою усмішкою любові до ближнього – чи то дитина, чи юнак, чи старшого віку.

Усміхнутись людині вона вважала найпершим і найщирішим вітанням, чарівним ключем до відкриття душі обох сторін, основною умовою довіри. І насправді їй вповні довіряли всі: і діти-учні, їхні родичі, рідні, знайомі. Не раз і не в одній сім'ї можна було почути з уст дитини-учня пані Сільвії – бо так називали свою вчительку негостинці – у виконанні вдома шкільних обов'язків: Так нам казала паня і я так роблю! І старші, мов натхненні таємним духом, зиркнувши на мить у кристалевиий зір малюка, враз погоджувались, бо впевнені були в тому, що сказане вчителькою є завжди потрібне, розумне і корисне.

Народилася Сільвія Майданюк 1 грудня 1940 року в селі Негостині як первісток сім'ї Василя та Вікторії Ріщуків, знатних та поважних ґаздів громади.

Барвистість просторів пастівників Кордуна та Северіна, неперестанний танок негостинського лісу та сріблястий спів-дзюрчання потоку Серелівка (Серетівка н.а.), в оточенні яких знаходилась рідна оселя, втілились в єство дівчинки всією красою, всіма якостями-здібностями, всією життєвою енергією. Увібрала вона це в себе з особливою шляхетністю, чарівно усміхнулась, бо природньо відчула, що це Божі дари й їх треба плекати як у власній душі і розумі, так і внутрі кожної людини. Тому, напевно, в отій чарівній усмішці можливо було збагнути вчительський фах, який став екзистенційним, не раз подвижницьким, напрямком її цілого життя.

Після закінчення негостинської семирічки поступила та успішно закінчила Серетську педагогічну школу. Працювала вчителькою в Негостині, Балківцях та місті Сереті

ВІЧНА УСМІШКА ВЧИТЕЛЬКИ

і заслужила почесне звання вчителя вищого ступеня. Працювала старанно, віддано, плакала в душі і розумі малюків-учнів самовпевненість в

їхні можливі, часто незбагненні, потенціали у надбаннях етико-моральних цінностей, чи у використанні розумових здібностей. Сама постійно вдосконалювалась в нових дидактично-наукових здобутках, бо переконана була, що навчати іншого спроможна тільки людина, яка неперервно навчається.

Вчителювати для Сільвії Майданюк означало не тільки повинність виконувати службовий обов'язок, а просто певний спосіб життя. Турбували її звичайні навчальні негаразди деяких учнів, але й матеріальні умови в родинному житті дітей, вона часто відвідувала таких, часто запрошувала їх до свого дому, щоб допомогти приготувати уроки, чи угостити чимось-то, бо ще не всі діти, на жаль, користуються цивілізованими умовами проживання. І після заслуженого виходу на пенсію роки підряд я часто бачив двоє-троє дітей у робочій кімнаті вчительки Сільвії, спостерігав її незупинне клопотання у навчальних, і не тільки, проблемах малюків. Багато з оцих дітей були нащадками колишніх учнів, і такі

родичі покладались на повну поміч їхньої вчительки, бо знали й високо цінили її професійність.

Важко збагнути інше фахове наслідування Сільвії Майданюк, хіба що медсестри чи лікаря. Але якщо взяти до уваги, що вийшла заміж за Миколу Майданюка, знатного викладача фізкультури Серетського ліцею, що обидві дочки, Челі та Жанета працюють викладачками, перша в м. Кимполунзі Молдавському, друга в м. Сереті, то висновок незаперечний: Це було її Господнє призначення!

Вона усвідомила це, наслідувала це всім серцем своїм, всією душею і всім розумом своїм. Світилом цієї вчительської дороги була ота чудова її усмішка – неповторима ампрента зовнішньої вродливості та внутрішньої краси. Коли усміхалась дитині, то входила в роль дитячого друга, коли усміхалась старшому, то емпатизувала йому чи то у звичайних, чи то у найскладніших життєвих турботах. Вміла поставити дотепне запитання, вміла знайти розумну відповідь, вміла подати мудру пораду. Сільвію Майданюк не можна бачити інакше як тільки в оточенні людей – дітей головно. Якщо бачитимемо юрбу діток, придивімося пильно і вона з поміж них усміхнеться нам обов'язково!..

Любила вона і шанувала природу, зокрема квіти, а особливо тюльпани. Це, мабуть, тому що тюльпани різноманітні – понад 300 сортів, що їхнє прямостояче стебло сугерує гідність, а оцвітина, складена з шести листочків-пелюсток, вселяє усмішку-подяку, даровану Всевишньому за прекрасний сотворений світ.

Якщо бачитимемо килим тюльпанів, придивімося пильно і з-поміж них усміхнеться обов'язково вчителька Сільвія Майданюк!..

Хай Бог береже її в Царстві Небеснім, у вічноквітучому райському саду!

Євсебій ФРАСИНЮК

НЕГОСТИНСЬКИЙ МУЗИКАНТ МИХАЙЛО ШОРГУТ

Я не раз писав в «Українському віснику» про негостинців, а саме про тих, які заслужили цього своєю діяльністю. А тепер хочу написати про одного з найталановитіших негостинських музикантів, скрипаля і популярного рапсода. І ось ми, двоє негостинців, – я і Михайло Шоргут, якому в Негостині кажуть Ганьо, завели цей діалог з нагоди його 80-річчя.

– Скажи мені, Ганю, як і коли ти почав любити і слухати звук скрипки?

– Ти знаєш це дуже добре, бо ти жив у центрі села біля толоки, колись там у неділю по обіді влаштовувалися танці. Мені було десь 9-10 років, я ходив на ті танці й уважно слухав, які гарні мелодії «виходили» з скрипки.

– А хто грав на скрипці на негостинських танцях?

– На скрипці довгий час грав вуйко Іван Костинюк, а на цимбалах вуйко Василюк Серединчук.

– Та ж ти був хлопчина, як ти міг бути в неділю на танцях і слухати скрипку, бо хто корову гонив пасти?

– Ти поставив мені слушне запитання, а я тобі відповім, що кожної суботи вечером я збирав в кукурудзах бур'янів /паутиці/, щоб нагодувати корову. Родичі мої знали, що я люблю скрипку і навчаюся від вуйка Івана грати на ній.

– Пригадуєш, коли ти тримав уперше скрипку в руках?

– Наскільки пригадую, тоді я мав десь одинадцять років.

– Звідки ти мав першу скрипку?

– Наш сусіда Кость Федюк мав дві дочки, Домню і Розалю, яким я розповідав, що люблю як грає скрипка і що колись, може, купить мені тато цей інструмент. Я не раз тигівав їм двома лущинками з кукурудзи, ніби скрипкою, і висвистував співанку, якої навчився від вуйка Івана Костинюка: «Свині в ріпі». На моє щастя, Домця мала коханого, який називався Туньо Ілашків,

на скрипці був Туньо музикант, батько покійного Іллі Фрасинюка, офіцера, а також, Івана Фрасинюка, бувшого директора Серетської школи, Василя Фрасинюка, учителя негостинської школи. На жаль, це довго не тривало, тому що Туньо музикант /Дмитро Фрасинюк/ помер молодим.

Михайло Шоргут

– Скажи мені, Ганю, як ти вчився з Туньом грати на скрипці, якщо ні він, ні ти не знали музичних нот?

– Спочатку він пояснив мені, що скрипка має чотири струни, це: перша, друга, третя й четверта струна і щоб я «лалакав», або свистав якусь мелодію, а потім би поклав перший палець на струну, яка відповідає моєму лалаканню, потім би шукав далі пальцями мелодію. Хочу сказати, що я дуже скоро навчився грати за вухом різні мелодії.

– Скільки ти мав років, як став вже музикантом і грав на різних забавах? Хто твою скрипку супроводжував на цимбалах?

– Довгий час мене супроводжував на цимбалах вуйко Василюк Серединчук, який вчив мене як настроюється скрипка за допомогою цимбал.

– Наскільки я пам'ятаю, ти заснував і оркестр, правда?

– Правда. Мій оркестр складався з акордеона, саксофона, трубки, бубна і скрипки.

– Де ти грав з цимбалами, з Валентіном Леонте на акордеоні і з твоїм «оркестром»?

– А де я не грав! Грав до вінка, на заводинах, на весіллях, на вечорницях, на танцях і в культурному домі, а також на різних фестивалях і конкурсах.

– Де ти грав на фестивалях і конкурсах?

– По-перше, грав у Негостині, а потім у Балківцях, Гропенах, Ботошениці, Калафіндештах, Рогожештах, Киндештах, Замості, Грамештах, Шербівцях, Мілішівцях, в Сереті, в Радівцях, в Сучаві, Ботошанах, в Дорогої, в Бакеві і аж у Бухаресті.

– Скільки вже років ти граєш на скрипці?

– Відповідь коротка: 37 років, а це означає більше, як 350 весілля.

– Коли відбувалися весілля в Негостині?

– Негостинські весілля відбувалися лише в неділю.

– Коли і як починалося весілля?

– Перед заходом сонця дружби й дружки з світилками, гарно прибрані, з колачами, прив'язаними до лівої руки, ходили селом до рідних і знайомих молодого й молодої запрошувати на весілля.

– Якими словами запрошували вони людей на весілля?

Дружки: «Просили Вас батько і matka, Пан молодий і Паня молода, і ми Вас просимо, як Ваша воля, прийдіть на вісіле; а дружки і світлики запрошували і до вінка, що його шують цього вечора на заводинах.

– Скажи, коли починали шити вінок?

– Вінок matka шила в суботу вечером. В хаті, де шився вінок, були за столом matka й всі жінки, запрошені від родичів молодої. До стола приступали мама й тато молодої з двома колачами, на яких була червона стрічка, листки зеленого барвінку, ігла з червоною ниткою. Мама починала шити вінок, клала на колачі і передавала матці. З лівого і правого боку коло матки сиділи дві господині з найближчої родини молодої. Вони тримали засвічену свічку весь час, коли matka шила вінок. Коли родичі молодої передавали колачі матці, наливали дві порції горівки і вінчували матку, дякували жінкам за їх присутність. Matka брала чарку і вінчувала родичів молодої, примовляючи такими словами: «Господи Боже, допоможіть у щасливу годину зачитити, а в добру скінчити». І засідали до шиття. Жінки подавали матці до рук, що було потрібне і співали різні пісні, як, наприклад:

*Зайшла молода за білі столи
І тяженько заплакала. /двічі/
А за нею, за нею і батько йде:
Чого ти, донько, плачеш?
Що в домі маю, всьо тобі даю,
Долю тя не вгадаю.*

Коли кінчався шити вінок, matka входила з колачами, на яких був позолочений вінок. Передає їх родичам і виходить з музикою на подвір'я, де співають різні співанки, як, наприклад:

*Журилися сусідоньки,
Журилися люди,
Що на моїй головонці
Віночка не буде.*

Микола МАЙДАНЮК

Фото автора

(Закінчення на 9 стор.)

«Оркестр» Михайла Шоргута

син негостинського коваля, за якого віддалася. Він мав дома стару скрипку і подарував її мені. Ти не можеш собі уявити, яка то була для мене утіха!

– Хто дав тобі перші вказівки, як тримати скрипку й смичок в руках?

– Перший хто дав мені кілька вказівок про гру

НЕГОСТИНСЬКИЙ МУЗИКАНТ МИХАЙЛО ШОРГУТ

(Продовження з 8 стор.)

Не журіться, сусідоньки,
Не журіться, люди,
Бо на моїй головонці
Позлочений віночок буде.

В той час, коли музика грала на подвір'ї, а молодий з молодою, з парубками і дівками танцювали, в хаті матку з жінками угощали різними стравами /студенцем, галушками з кукурудзяних крупів, рисом з молоком і печенюю/. Заводили тривали до пізньої ночі.

– Ганю, де відбувалося весілля?

– У бідної сім'ї весілля відбувалося в великій і малій хаті, деколи і в хоромях, а в багатій відбувалося і в столі, гарно прибраній, але тільки літом.

– Хочу, щоб ти коротко розповів про те, як починалося весілля?

– В неділю по обіді матка й батько, разом з молодими, з друзями, дружками, світилками, сватами і з музикою їхали на прикрашених возах до церкви на релігійне вінчання. Після вінчання, виходячи з церкви, батько і матка передавали свої дві свічки світилкам і починали частувати весільних; те саме робили родичі молодих і друзьби, а музика в той час грала, молодь танцювала. Після цієї церемонії всі весільні, на чолі з маткою, батьком і молодими сідали на вози й їхали до молодої. Музика на заднім возі грала, а сватки співали:

Ой із-гори на долину,
Помаленько зйду.
Звари, любко, пирожекків,
Бо я в вечір прийду.
Звари, любко, пирожекків,
Принеси горівки.
Ти не маєш чоловіка,
Я не маю жінки.

Нащо тобі чоловіка,
Нащо мені жінки?
Коли чужі молодіці
Приносять горівки?

– Коли весільні мали заходити на подвір'я молодої, то перед кіньми першого воза виливали відро води, а весільні заводилися до хати під музику, яка грала спеціальну мелодію для цього моменту. Весільні засідали разом з молодими і батьками за столи, де їм кухарка й сусідні жінки доносили страви, які склалися з студенцу, галушок, печені, начинки, а порційка з горівкою бігала з рук до рук навкруг столів, тому що не було в той час порційок для кожного весільного. Весільні пили за здоров'я молодих, бажали їм багато здоров'я, щастя в житті й достатків. Потім

наступав момент відкуповування дружок дружбами молодого, за тим покривали молоду й виводилися з хати з співанкою, яку й музика грала:

Виводімся з цієї хати,
На подвір'я погуляти.
Подвір'ячко заметене,
Крутов рутов обсажене.

З ансамблем «Червона калина»

Чорна гречка, білі крупи,
Тримайтїся, роди, купи.
Як не мети триматїся,
Будут люди сміятїся.
Гоп, гоп!
Штири баби –
Один хлоп!

Після виводіння, від молодого прибувала гарно прибрана фіра з двома кіньми і заходила на подвір'я молодої за приданим. Матка вилазала на фіру і двома руками брала від дружбів і свашок придане, яке виносили з хати. В той час музика грала мелодію до цього моменту. Придане, яке придбала мама молодої, складалося з подушок, налавників, верень, скорців, одежі й скрині з сорочками, скатертями, простирадлами і сувоями білого полотна. Весілля продовжувалося прощальною хвилиною, коли молода відходила з свого дому, від рідної матери. Молода брала великий колач, робила хрест, ламала той колач на чотири і кидала на чотири сторони /на схід, на захід, на південь і на північ/. Дівчата ловили куски колача.

Перед воротами парубки вимагають, щоб молодий заплатив за молоду і співають:

Сідай, сідай, моя мила,
Най не стоять коні з возом,
Бо плач тобі не допоможе –
Тепер ти моя, тепер ти моя.

Чекай, чекай, мій миленький,
Буду сідала, буду сідала,
Я ще своїй та й мамочці
Не подзінювала, не подзінювала.

Ой дзінюкую я вам, мамко,
Що тримали коло хати
Тепер не мети, тепер не мети.

Молодий частує парубків, щоб лишили його вийти з подвір'я з молодою. Після цього молодий з молодою, з маткою й батьком їхали до молодого і заносили придане молодої до хати. Дальше музика грала, а весільні сходилися на пропій. Коли всі запрошені зійшлися, батько й матка запрошували їх до хати до стола з наїдками й напитками.

Батько і матка молодого дякували за присутність, а потім батько і матка мали відповідальність за весільних. Серед ночі два добрі на бесіду газди збирали від кожного весільного повницю. Перші були родичі молодого, батько і матка, які обдаровували молодих грішми, казали:

«Прошу від нас мало, а від Бога багато». Слідували всі весільні. Під час повниці музика кожному щось грала. Після закінчення повниці, батько і матка з тими, що збирали повницю, відтягалися кудись і числили гроші, поверталися до хати й оголошували скільки зібралось для молодих. Зібрані гроші з пропою великий батько давав звичайно молодим на нове їх господарство.

Над ранок завивали молоду в фустку і рушник й знімали покривало, а це означало, що дівка стала молодницею. Коли завивали молоду, жінки співали:

Зайшло сонце за віконце, за гай,
за діброву,
Завивають молоденьку у фусточку
шоукову.
Зайшло сонце за віконце, за гай
зелененький.
Завивають дівчиноньку у рушничок
біленький.
Не плач, не плач, молоденька, гаразд
тобі буде.

Завийся в рушничину, підеш межі люди.

Кінчалося негостинське весілля в
понеділок рано.

– Ти, Ганю, гарно розповів про негостинське весілля, а тепер скажи мені, як розснувався твій оркестр?

– Оркестр розснувався після смерті двох музикантів.

– А дальше з ким ти грав?

– Я продовжував грати за допомогою акордеона Валентина Леонтія, а потім купив від Козлака з Рогожешт його інструмент.

– З чого складається цей інструмент?

– Цей інструмент складається з великого барабана, маленького барабанчика і з металевої пластинки, а внизу має дві педалі, якими тримаю міру мелодії, правою ногою б'ю в пластинку, коли потрібно.

– Я думаю, що ти унікальний на Буковині.

– Я думаю, що на цілу Румунію.

– А тепер скажи, відколи ти береш участь в негостинській українській культурній діяльності?

– У сімнадцять років я співав у негостинському хорі, керованому проф. В. Яношем, а з 1959 року в хорі під твоїм керівництвом аж до 1967, коли ти покинув Негостину і пішов до Серетського ліцею.

Закінчую цей діалог і хочу сказати, що Ганю Шоргут це людина, яка цілою душею підтримувала і нині підтримує українську культурну діяльність в Негостині своєю скрипкою і барабанами. Після репетицій театру і хору Ганю до пізньої ночі грав, а молодь – танцювала. Ганю сповнив 80 років, але він і нині допомагає негостинському ансамблю «Червона калина».

– Дякую тобі, Ганю, що ти так гарно розповів про традицію негостинського весілля, бажаю тобі багато-багато здоров'я, щастя і ще много літ прожити.

XXV-а НАЦІОНАЛЬНА ОЛІМПІАДА З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

З 18 по 21 квітня відбулася Національна Олімпіада з української мови та літератури у місті Клуж-Напока. Взяли участь 47 учнів, які вивчають українську мову.

З 18 по 21 квітня відбулася Національна олімпіада з української мови та літератури у місті Клуж-Напока. Взяли участь 47 учнів, які вивчають українську мову з повітів Ботошани, Марамуреш, Сучава, Тіміш та Караш Северін. Організаторами олімпіади виступили Міністерство освіти Румунії та Клузький повітовий шкільний інспекторат, Клузький філологічний факультет, за фінансовою підтримкою Союзу українців Румунії. Серед присутніх, які привітали учнів, вчителів та батьків, були: генеральний шкільний інспектор Клузького повіту, радник у Міністерстві освіти Ельвіра Кодря, лектор українського відділення Клузького філологічного факультету Іван Гербіль та голова Союзу українців Румунії Микола Мирослав Петрецький.

Після написання письмових робіт учні та викладачі мали нагоду відвідати місто Клуж-Напока. На олімпіаді виступили ансамбль «Червона калина» з Негостини Сучавського повіту, наставник Юліан Кідеша, та інструментальний гурт теж під назвою «Червона калина» з Вишньої Рівни Марамуреського повіту, керівник Мирослав Петрецький.

Сімона Малярчук, шкільний інспектор з української мови у повіті Марамуреш, розповіла про участь учнів Марамуреського повіту в олімпіаді: «Наші учні дуже чекають це змагання. Спочатку проходить шкільний етап, а потім повітовий та національний етапи. У наших змаганнях беруть участь учні, починаючи з 7 до 12 класів. Вони добре підготовлені. Вони готуються цілий рік за спеціальною програмою. Цього року нам пощастило, тому що наші учні отримали дуже добрі результати. Із 16 учнів 12 повернулися додому із преміями та відзнаками, а ще 4 учні отримали подарунки та грошові нагороди від СУР. Олімпіаду з української мови та літератури організували Міністерство освіти та Клузький шкільний інспекторат, але фінансове сприяння СУР було дуже значне у цьому році. Хочу подякувати за прекрасні умови проживання, за екскурсію, організовану до соляної копальні Турда. Діти дуже добре почували себе. Вони познайомились з дітьми з інших повітів. Я можу ствердити, що рівень знань наших дітей підвищується щороку. Вони усвідомлюють, що завдяки українській мові їм буде відкрито багато можливостей. Вони мають можливість поступити на факультети іноземних мов та літератур, на український відділ у Клужі, Сучаві та Бухаресті. Мені здається, що в останні два-три роки велику увагу приділяють українській мові як діти, так й батьки. У нашому повіті українська мова вивчається у селах та містах, де проживають

українці. Також у місті Сігету-Мармацієй працює єдиний ліцей з українською мовою викладання імені Тараса Шевченка. Починаючи з минулого року, все більше учнів поступають у цей ліцей, що нас дуже радує».

Александр Луцак, учень 11 класу ліцею ім. Тараса Шевченка, який отримав першу премію, поділився своїми думками про участь в олімпіаді: «На мою думку, вимоги не були важкі. Я старався правильно писати і відповідати на теми конкурсу. Я взяв участь у екскурсії до соляної копальні Турда, познайомився з учнями у інших повітів. Я люблю українську мову, тому що це моя рідна мова. У майбутньому я хочу стати викладачем української мови.»

Учителька **Антонета Крайнічук**, яка викладає українську мову в ліцеї ім. Лацку Воде в Сереті Сучавського повіту: «Із Серетського ліцею імені Лацку Воде взяли участь в олімпіаді 10 учнів, які отримали гарні результати. Підготовка учнів олімпійців нелегка. Це означає багато зусиль з боку учнів і викладачів. Але велика радість і задоволення приходять тоді, коли вони повертаються додому з нагородами. Олімпіада з української мови та літератури це важливий конкурс. Беручи участь у олімпіаді, учні мають можливість оцінити свої знання, мають змогу показати свої здібності. Задоволення приходить не тільки від участі в олімпіаді, але й від відвіданих ними місць і знайомств. Я рада, що вони люблять українську мову. Слід уточнити, що багато з них належать до різних творчих колективів, танцюють українські танці й думаю, що й це їм допомогло, заохотило їх вивчати українську мову. Вони усвідомлюють, що у них додаткові можливості. Ми живемо недалеко кордону з Україною, і вони можуть знайти місце праці на пунктах перетину кордону.»

Учениця 10-го класу **Чезара Скіпор** з ліцею ім. Лацку Воде – Серет, яка отримала першу премію на Олімпіаді з української мови та літератури, з максимальною оцінкою, також поділилася своїми враженнями від участі в олімпіаді: «Національна олімпіада з української мови та літератури цього року відбулася у місті Клуж-Напока, яке є одним з найгарніших міст Румунії. Я мала нагоду відвідати це місто та дізнатися більше про його історію. Воно мені дуже сподобалося. Також мені сподобався Клузький факультет, де відбулася олімпіада. Я мала нагоду познайомитися з гарними людьми, навчитися багато цікавих речей, які, мабуть, допоможуть мені у майбутньому. Українська мова дуже важлива для мене, тому що це моя рідна мова, якої навчила мене рідна

ненька, для мене вона найкраща мова у світі. Люблю, що вона така мелодійна, наче пісня. З дитинства я вирішила стати вчителькою української мови, і тому обрала вивчати українську мову у нашому ліцеї й дотримуюся мого вибору, хочу поступити далі на факультет іноземних мов, на український відділ. Десятка, оцінка яку я отримала на олімпіаді з української мови і літератури, це найвища нагорода за мою працю. Поряд з вчителькою Антонетою Крайнічук я працювала не тільки на уроках, а й поза класно. Я з великим задоволенням беру участь у різних конкурсах, але українська мова це мова моєї душі і я раджу тим, хто вивчає українську мову, любити й не цуратися її, читати українські книги, а найголовніше не забувати її, бо я вважаю, що люди, які забувають свою мову, втрачають свою ідентичність. Я член танцювального ансамблю «Козачок» із села Балківці Сучавського повіту, я горджуся тим, що завдяки нашому хореографу Петру Шойману у нашому селі відновилися українські танці, пісня і традиції.»

Для доброго проведення Олімпіади з української мови та літератури Союз українців Румунії виділив значну фінансову допомогу. Ми запросили голову СУР Миколу Мирослава Петрецького сказати у чому полягала ця фінансова підтримка: «Союз українців Румунії вже 25 рік поспіль фінансово сприяє проведенню у добрих умовах олімпіади з української мови та літератури. Цього року були виділені кошти для проживання, транспорту, грошових премій для учнів та подарунків для учнів та вчителів, а також для організованої екскурсії по місту Клуж та до соляної копальні Турда. Для нас дуже важливо заохочувати учнів та вчителів, щоб вони зрозуміли, що збереження рідної мови, традицій та культури є дуже важливою річчю, бо без них жоден народ не може існувати. Ми стараємося організувати різні події й бачимо, що молодь, учні, вчителі та батьки зрозуміли яку велику роль має збереження рідної мови, традицій та культури. Ми також підписали угоду про співпрацю з Івано-Франківською обласною адміністрацією для проведення курсів з підвищення кваліфікації для вчителів української мови та учнів, які отримали добрі результати на різних конкурсах, організованих Міністерством освіти, Союзом українців Румунії, шкільними інспекторами. Також ми провели переговори з міністром освіти Румунії та міністром освіти України щодо видання підручників з української мови для учнів з Румунії. Ми знайшли спосіб видавати ці підручники навіть у електронному форматі, чого вимагає програма навчання в Румунії».

Були нагороджені наступні учні:

Христина ШТІРБЕЦЬ

(Закінчення на 12 стор.)

Михайло Гафія ТРАЙСТА

Дійові особи:

Пан Джорж – господар будинку
Пан Томас /Том/ – його брат, теж господар будинку
Карамфіл – їхній слуга

ЯВА 5

(Пан Том і Карамфіл)

Пан Том: Ну, і накінець ти бачив її чи ні?

Карамфіл: Бачив пане, бігме бачив, поки не загасила світло, а опісля тільки чув її, стогнала, як...

Пан Том: Хто?

Карамфіл: Як хто?! Калина.

Пан Том: Карамфіле, хіба я тебе про Калину питаю?

Карамфіл: А звідки мені знати, про кого ви питаєте?...

Пан Том: Якщо не знаєш, то чому відповідаєш?...

Карамфіл: Щоб, не дай бог, пан не подумали, що я дурень.

Пан Том: А ти тільки вдаєш його із себе.

Карамфіл: Якщо панові так вигідно, я не протів...

Пан Том: Про пляшку питав я, Карамфіле.

Карамфіл: А-а-а, про пляшку?!

Пан Том: Так, Карамфіле, про пляшку!

Карамфіл: З горілкою?

Пан Том: Так, з горілкою, Карамфіле!

Карамфіл: В якій залишилось на два пальці горілки?

Пан Том: З якої було відпито на два пальці горілки!

Карамфіл: Такої не бачив, здавна не бачив такої, а колись, коли ваш покійний батько...

Пан Том: Залиши батька в спокою, ліпше скажи, де ти її поставив?

Карамфіл: У ліжко, пане.

Пан Том: В чіє ліжко?

Карамфіл: В її, бо моє надто вузьке...

Пан Том: Карамфіле, ти про кого?

Карамфіл: Про Калину, пане.

Пан Том: А я питаю тебе про пляшку!

Карамфіл: Ну, то питайте, пане.

Пан Том: Де ти її поставив?

Карамфіл: Не пам'ятаю, пане.

Пан Том: Тепер вдаєш з себе й забудька?

Карамфіл: Якщо пан так хочуть, я не протів.

Пан Том: Карамфіле, ану ходи ближче (робить йому знак пальцем, щоб приблизився).

ЧУДОТВОРНИЙ ПОРТРЕТ

(Комедія в трьох діях)

(Продовження з минулого числа)

Карамфіл: Якщо панові так вигідно, я не протів...

Пан Том: Дмухай!

Карамфіл (Оглядається навколо себе і, побачивши на столі свічки, вказує пальцем на них): Почекайте, хай запалю їх.

Пан Том: Що хочеш запалити, Карамфіле?

Карамфіл: Свічки, пане, свічки.

Пан Том: Навіщо?!

Карамфіл: Щоб дмухати в них...

Пан Том: Не треба їх палити.

Карамфіл: Е ні, паночку, я в погашені свічки дмухати не буду, як дурень у квасне молоко.

Пан Том: А хто тебе заставляє дмухати у свічки?

Карамфіл: Ви, пане.

Пан Том: Ти на мене дмухни, Карамфіле.

Карамфіл: На вас?

Пан Том: На мене, на мене, Карамфіле.

Карамфіл: Так прямо вам в рот?

Пан Том: Так прямо.

Карамфіл: Прямо в ніс?

Пан Том: Прямо в ніс.

Карамфіл: Так прямо в душу?

Пан Том: Прямо в душу, Карамфіле.

Карамфіл: Ні пане, не можу.

Пан Том: Чому не можеш, Карамфіле?

Карамфіл: Боюся, пане.

Пан Том: Ти не тільки дурень і забудька, а ще й боягуз?

Карамфіл: За вас боюся, пане.

Пан Том: За мене?!

Карамфіл: Якщо дмухну на вас, ви можете обімліти, втратити свідомість, не дай Бог по...

Пан Том: А чому я маю обімлівати і втратити свідомість, або, не дай Бог, по...?...

Карамфіл: Тому що ви...

Пан Том: Тому що я?...

Карамфіл: Ви забули прийняти пілюльки і можете... я зараз... (хоче вийти).

Пан Том: Карамфіле!

Карамфіл: Слухаю, пане.

Пан Том: Щоб не шукати тобі пілюльки й пляшку, яку ти випив, побіжи до корчми і повернись з пляшкою горілки.

Карамфіл: Мудрість мудрістю, пане, у вас гострий розум, величезна мудрість, тільки, на жаль, у вас немає...

Пан Том: Чого?...

Карамфіл: Грошей, пане, бо корчмар на борг і на розум не дає ні краплини.

Пан Том: Я ж тобі вчора дав аж дві сотні.

Карамфіл: А я вам вчора приніс аж дві пляшки.

Пан Том: Тоді де ділася одна, ти випив її, а потім докінчив і другу?!

Карамфіл: Якщо панові так вигідно, я не протів...

Пан Том: Ану, пошукай в кишнях, може, стільки знайдеться на пляшку горілки.

Карамфіл: Пан правий, як завжди (хоче пхати руки до кишені пана Тома).

Пан Том: Не в моїх кишнях, Карамфіле!

Карамфіл (Дивиться навкруг себе): А в чийх?

Пан Том: У твоїх!

Карамфіл: У моїх?!

Пан Том: Так, Карамфіле, у твоїх!

Карамфіл: Якось незручно.

Пан Том: А ти поспробуй.

Карамфіл: В лівій чи в правій?

Пан Том: В обох.

Карамфіл: А що, пан хоче бенкет влаштувати?

Пан Том: Карамфіле, ти подібний до... (вказує на портрет своєї бабусі).

Карамфіл: А ви до моєї покійниці.

Пан Том: Звідки ти це взяв?

Карамфіл: Вона давала мені ранком десятку, а вечером лаяла і говорила, що я ходжу до мужчин.

Пан Том: Чому до мужчин?

Карамфіл: Та з десяткою не можна ні напиться, ні до жінок ходити.

Пан Том: Ха-ха-ха... ну й жартун з тебе Карамфіле, давай, біжи за горілкою.

Карамфіл: Одну пляшку чи дві?

Пан Том: Якщо тобі так вигідно, я не протів.

(Далі буде)

XXV-A НАЦІОНАЛЬНА ОЛІМПІАДА З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

(Початок на 10 стор.)

1. **ВАСИЛЬ ДЕНІС СЕМЕНЮК** – 7-ий клас – Вишавська Долина, Марамурш – I премія

2. **КЛАУДІУ ОНУЦ СИДОРЯК** – Кричунів – II премія

3. **СЕРДЖІУ КРИСТІАН ШОФІНЕЦЬ** – 7-ий клас – Ремети – III премія

4. **АННАМАРІЯ МАЧОКА** – 7-ий клас – Ремети – відзнака

5. **НАТАША ШОЙМАН** – 8-ий клас – Балківці – I премія

6. **ЖЕССИКА РАХЕЛА БІЛЧЕК** – 8-ий клас – Кричунів – II премія

7. **АЛЕКС ОШТЕПОК** – 8-ий клас – Бальківці – III премія

8. **МАРІЯ МЕДЕЛІНА МІХАЙЛЕСКУ** – 8-ий клас – Ботошани – відзнака

9. **ДЕНІСА ЛОРЕНА КОЗАЧУК** – 9-ий клас, ліцей ім. Лацку Воде – Серет – I премія

10. **ЛАВІНІЯ ЛОНТЯ** – 9-ий клас, ліцей ім. Тараса Шевченка – II премія.

11. **ФЛОРИКА ЛЕВА** – 9-ий клас, Ліцей ім. Тараса Шевченка – III премія

12. **ІЛІНКА АНДРЕІА ЖІГІР** – 9-ий клас – Ліцей ім. Лацку Воде – Серет – відзнака

13. **ЧЕЗАРА НІКОЛЕТА СКИПОР** – 10-ий клас – Ліцей ім. Лацку Воде – Серет – I премія

14. **МАРІАНА АНКА БОЙЧУК** – 10-ий клас – Ліцей ім. Тараса Шевченка, Сігету-Мармаціей – II премія

15. **ТАБІТА ЧОБАНЮК** – 10-ий клас – Ліцей ім. Лацку Воде – Серет – III премія

16. **СВІТЛАНА ПЕРОЖУК** – 10-ий клас – Ліцей ім. Тараса Шевченка – відзнака

17. **АЛЕКСАНДРУ ВАСИЛЬ ЛУЦАК** – 11-ий клас – Ліцей ім. Тараса Шевченка, Сігету-Мармаціей – I премія

18. **АЛІН ГРІГОРАШ** – 11-ий клас – Ліцей ім. Лацку Воде, Серет – II премія

19. **ДІАНА ЕМАНУЕЛА ГАВРИЛЯК** – 11-ий клас – Ліцей ім. Тараса Шевченка, Сігету-Мармаціей – III премія

20. **НАТАША АЛЕКСАНДРА КІРІАК** – 11-ий клас – Ліцей ім. Лацку Воде, Серет – відзнака

21. **ДЖОРДЖІАНА НІКІФУРЮК** – 12-ий клас, Ліцей ім. Еудоксіу Гурмузакі, Радівці – I премія

22. **МЕДЕЛІНА ГРИГОРАШ** – 12-ий клас, Ліцей ім. Лацку Воде, Серет – II премія

23. **ЙОНЕЛА ДІАНА ГОДИНКА** – 12-ий клас – Ліцей ім. Тараса Шевченка, Сігету-Мармаціей – III премія.

Вішовельські вечорниці у Сучаві

І цього року на початку квітня учні школи з марамороського села Вишівська Долина брали участь у конкурсі «Історія й традиції українців» /восьмий випуск/, який відбувся в місті Сучава, де посіли третє місце.

Підготували до цієї події коротенький момент вечорниць, на якому були присутні гарні молоді дівчата, чемні молодичі, господиня та її діти, а також завітали до них і молоді веселі легіні, які допомогли їм робити і розвеселили всіх українськими коломийками.

Такі події та конкурси дуже важливі як для учнів, так і для викладачів. Учні мають нагоду навчитися дуже багато цікавих речей про минулі часи українців та про різні звичаї й традиції українців в інших регіонах нашої держави. Обов'язково потрібно тут згадати, що українці із Мараморіша, коли доходять до Сучави, з нетерпінням чекають побачити майстерність учнів, які так прекрасно розмальовують писанки.

Цей конкурс особливий тим, що заохочує й дошкільників брати участь у ньому. Вже знако-

мі для учасників та організаторів конкурсу дошкільники із центрального городчика школи з Вишівської Долини, які й цього року зайняли перше місце. Поздоровляємо вчительку Нарчісу Греченюк, яка вміє прищеплювати своїм дошкільникам любов до української мови та до рідного краю.

В давні часи вечорниці були частиною життя людей, де всі присутні вчилися один від одного все робити, що було потрібно для домашнього господарства.

Сьогодні, коли вечорниці вже не відбуваються так часто, як давно, передати молоді традиційні заняття українців належить викладачам. Сьогодні є учні, які не знають що то вечорниці, веретено, кужіль, кросна, але вони із зацікавленням слухають і люблять учитися про все це.

У нашому селі люди не пере-

сім'ї, в якій би не була вишиванка в кожного члена, від маленьких діточок до старших людей.

Під час цієї події учні навчилися мотати прядену вовну із веретена у клубок, парувати довгу нитку вовни для ткання ліжників, вишивання, чіхрання вовни, приготування клубків із товстою ниткою для цолів, рубання полотна для веріт.

Щоб розвеселити присутніх на вечорницях, учні приготували веселі коломийки. В кінці вечорниць малі діти господині, які лушили кукурудзу та квасолю, дістали вишиті рушники і представили гарний танець, під керівництвом пані Славки Бойчук.

Поздоровляю організаторів конкурсу, приношу подяку Союзу Українців Румунії за підтримку і закінчую такими словами, якими закінчилися і вечорниці: «А всім дітям, присутнім на наших вечорницях, хочемо побажати рости добрими і працьовитими, чесними і вмілими, чуйними і творчими, щоб уміли бачити красу рідного краю і захоплюватися нею, щоб змалку вивчали традиції, історію свого народу і несли у своїй душі все те найкраще, що є у нас, українців!»

Марія ПАПARIГА

«ВІВЦІ МОЇ ВІВЦІ, ВІВЦІ ТА ОТАРИ...»

З давніх давен жителі Буковини, Підкарпаття і Карпат, чи то українських, чи румунських, розводили і ще розводять овець. Кожен господар поряд із рогатою худобою утримував і кілька овець, які рятували його у трудні, непередбачені, несподівані часи. Недарма у народі кажуть:

*«Вівця – то кожух,
свита і душа сита».*

Вирощування худоби і трішки лісорубства – це єдині заняття горян. Навіть фольклор розказує про цю справу:

*«Чорна гора хліб не родить,
Шкода ї орати.
Вна однак нас кохає
Так, як рідна мати.
Хоть уна нас не годує
Житом і пшеницев,
Але за то викохує
Сиром та й жентицев».*

Географічне розташування, природно-кліматичні умови та рельєф дозволяли утримувати овець у Карпатах. Обслуговують отару овець два вівчарі та декілька собак. Отара – це група тварин від 300 до 1000 голів. На Закарпатті ці отари більші, переважно 700-1000 голів, а у нас, на Буковині, отари, звичайно мають 300-400 голів. Але це не означає, що як овець менше, ніж 300, не виганяють їх на полонину.

Господарі міняють пасовище: там, де випасалася велика рогата худоба, обов'язково три роки випасають на цих угіддях овець. Доказано, що навіть без гербіцидів і мінеральних добрив урожайність сінокосів можна підняти таким способом.

Щодо продуктів, отриманих від овець, то тут на першому місці відома всім бринза. Давно бринзу виготовляли тільки із овечого молока, але в останній час є вівчарі-ватаги, що мішають овече молоко наполовину із коров'ячим, і до того намагаються переконати, що ця бринза краще зберігається.

Для мене – це пояснення не переконливе, бо я разом із старшим братом два роки, тобто два літа, був у стаї, як кажуть горяни. Я впізнаю сорт будза – цей овечий, цей коров'ячий, а цей мішаний. Правда, щодо споживання овеча бринза занадто жирна і хворим на печінку рекомендується споживати її помірно. Люди купують бринзу у полонині, бо тут її приготують спеціалісти. Дома майже ніхто не може переробити сир у бринзу так, як у стаї.

Другим продуктом є вурда (урда). Вурда має короткий термін зберігання.

Раніше гуцули не мали жодного

одягу, в якому не домінувала б продукція вівчарства, а саме сукно, з якого виготовляли верхній одяг на 100 відсотків з вовни. З вовни плели светри, пуловери, капці, рукавиці, панчохи і навіть капелюхи виробляли із вовни.

Ліжники, килими, доріжки (покриття на підлогу), бараниці, кожухи, киптарі, рукавники, дублянки, шапки також виготовляли із овчини.

Треба признати, що в Румунії за останні десятиріччя вівчарство занепа-

ло, бо румунські бізнесмени придумали заробити грошей без великого труду. Почали привозити турецьку ношу, дуже неякісну. Тепер ринки в Румунії і в Україні продають товари китайського виробництва. Вони блищать, лиш якості в них немає.

Приємно бачити в Україні, а головне в гуцульському краї, інтерес до відродження народного промыслу. На базарах в Чернівцях, Косові, Кутах, Коломиї та інших місцевостях знаходяться всілякі господарські речі, виготовлені народними майстрами. Хто відвідує Україну, з великим задоволенням бачить переважну частину молоді в народному одязі. На фестивалях народні умільці організують виставки із продажем.

Я впевнений, що всі компоненти, наприклад, народного костюма або

предмети господарського вжитку вироблені із автохтонних матеріалів.

Оскільки в Україні і в Румунії науково-технічний прогрес приніс нові штучні матеріали хімічного складу, то одяг вівчарської продукції відійшов на другорядну позицію і терпить певне зуження галузь вівчарства. Знаю, що в Україні тепер працюють державні програми підтримки вівчарства. Зокрема, працює програма держпідтримки господарів, які утримують понад 20 овець і більше 10 голів вівцематок. У нас, в Румунії, також діють різні пільги в галузі вирощування великої рогатої худоби та овець, а також і в бджільництві. Ці галузі підтримані фінансово, так званими «субвенціями».

Також в Україні набувають широкого застосування вироби з вовни у вигляді подушки, ковдри, кожухів, светрів, в'язаних капців, рукавиць, сандалів.

Щоб надалі продовжувати і розвинути на вищому рівні промисли народних виробів для домашнього вжитку, ткацтво, кушнірство в першій мірі, потрібно мати матеріальні умови, вирощувати вівці. На жаль, донедавна ця справа не була національним пріоритетом в Румунії. Про це я багато

прочитав у румунській пресі: про масивний імпорт вовни, навіть із Австралії, де підприємці мали нагоду відвідати державу-континент, побути кілька днів на громадські гроші за океаном і тд.

Думаю, що в Україні, головне в гуцульському краї, якого дуже добре знаю, здійснення проектів в зоотехніці, головне у відродженні вівчарства, традиційних ремесел, у продажі молочних продуктів приводять до поліпшення матеріального рівня горян. І вберуться наші гори і полонини у більш чисельні отари з блянням овець та різноголоссям дзвіночків, з мелодією трембіти та сопілки та гавканням собак, тріскотом полонинської ватри та смаком гуцульської бринзи.

Юрій ЧИГА

ДИТЯЧІ СТОРІНКИ

ЦИТАТИ ВІДОМИХ ЛЮДЕЙ ПРО ДРУЖБУ

Дружба подвоює радості і скорочує наполовину прикрості.
(Ф. Бекон)

Нещасні не мають друзів.
(Джон Драйден)

Друг – це найкраще, що в тебе може бути, і найкраще, чим можеш бути ти.

Хороші друзі дістаються тому, хто сам уміє бути хорошим другом.

Без дружби ніяке спілкування між людьми не має цінності.
(Сократ)

(Дуглас Пейджест)

(Нікколо Макіавеллі)

Довіра – перша умова дружби.
(Жан де Лабрюйєр)

Дружба робить час процвітання прекраснішим і полегшує горе тим, що дає можливість розділити його з другом.

Обирай друга, не поспішаючи, ще менше квапся проміняти його.
(Бенджамін Франклін)

Без справжньої дружби життя – ніщо.
(Цицерон)

(Цицерон)

Дружба може з'єднати лише гідних людей.
(Цицерон)

(Цицерон)

Дружба є рівність.

(Піфагор)

У бідності та інших життєвих нещастях справжні друзі – це надійний притулок.

(Аристотель)

У дружбі немає ніяких розрахунків і міркувань, окрім неї самої.
(Мішель де Монтень)

Дружба – найнеобхідніше для життя, так як ніхто не побажає собі життя без друзів, навіть якщо б він мав усі інші блага.

(Аристотель)

Дружба і довіра не купуються і не продаються.

(Г. Троепольський)

В і д г а д а й т е

***
Слоненяті чи качаті,
Котеняті чи курчаті
Дасть пігулку чи відвар
Друг тварин...

ВЕТЕРИНАР

***
Шторм його не налякає,
Адже він штурвал тримає.
Через море й океан
Водить судно...

КАПІТАН

***
Він воює з жовтим падолистом,
Щоб було в дворі охайно й чисто.
Рано-вранці чути «вжик» та «вжик» –
Підмітає тротуар...

ДВІРНИК

***
Вміє справно рахувати
І товар пропонувати.
Зошит, книгу, олівець
Видає нам...

ПРОДАВЕЦЬ

***
Нове плаття в мене файне,
Бо пошив його...

***
Цвяхи, сокири, пила,
Стружок ціла гора.
Це трудиться працівник –
Робить нам стільці...

ТЕСЛЯР

***
Рівно цеглу викладає,
Дах старанно покриває...
Каменя і покрівельник
Носять назву...

БУДІВЕЛЬНИК

***
Стук летить із-під коліс,
Мчить до нас сталевий віз.
Потяг водить не таксист,
Не пілот, а...

МАШИНІСТ

Борис ОЛІЙНИК (1935-2017)

ПІСНЯ ПРО МАТІР

Посіяла людям
літа свої літечка житом,
Прибрала планету,
послала стежкам споришу,
Навчила дітей,
як на світі по совісті жити,
Зітхнула полегко -
і тихо пішла за межу.
- Куди ж це ви, мамо?! -
сполохано кинулись діти.
- Куди ви, бабусю? -
онуки біжать до воріт.
- Та я недалечко...
де сонце лягає спочити.
Пора мені, діти...
А ви вже без мене ростіть.
- Та як же без вас ми?..
Та що ви намислили, мамо?
- А хто нас, бабусю,
у сон поведе по казках?
- А я вам лишаю
всі райдуги із журавлями,
І срібло на травах,
і золото на колосках.
- Не треба нам райдуг,
не треба нам срібла і злота,
Аби тільки ви
нас чекали завжди край воріт!
Та ми ж переробим
усю вашу вічну роботу, -
Лишайтесь, матусю.
Навіки лишайтесь. Не йдіть.
Вона посміхнулася,
красива і сива, як доля,
Змахнула рукою - злетіли увись рушники.
«Лишайтесь щасливі», -
і стала замисленим полем,
На цілу планету,
на всі покоління й віки.

ЗА РІКОЮ ТІЛЬКИ ВИШНІ...

За рікою тільки вишні...
тільки вишні... тільки вишні
Та дорога за тумани утіка.
І ніхто мене не чує,
і ніхто мені не пише,
І ніхто мене не жде і не гука.
Це тому, що цього ранку
з-над ріки умовним стуком
Вірний дятел мені вістку переслав,
Що, мовляв, на видноколі
засвітилася розлука,
Що печаль до мене плине в два весла.
Це тому, що за рікою
тільки вишні... тільки вишні,
А у річці скаламучена вода.
Це тому, що цього ранку
ти на берег мій не вийшла
І не вийдеш – мені дятел передав.
Це тому, що в цьому світі
загубитися не важко
Між провулків, віражів і вітражів.

Це тому, що інші встигли
обірвати всі ромашки, –
А мені тепер на серці ворожить?
Це тому, що мені в серці
поселилась тиха мука,
Це тому, що... це тому, що...
це тому,
Що на обрії моєму
засвітилася розлука
І розтала у вишневому диму.

ПІСНЯ

М. Т. Рильському

Котись полем,
перекотиполе,
Перейди річку болю,
Де зійшлися посестри:
тополя
І калина з вербою.

Поспитайся їх,
перекотиполе,
Чом схилились журбою
Понад шляхом –
молода тополя
І калина з вербою!

Відказали сестри йому в тузі:
– А вже плакати несила.
Несуть в пісню
побратими-друзі
Нашого Максима.

Одспівало серце,
одлюбило -
Не збудить, не покликать.
Голова його
на хмарину білу
Опустилась навіки.

...А як місяць повен уродився,
До сестер із-за яру
Прийшов тихо, низько уклонився
Кучерявий явір.

– Хто ти? – сестри
серед шляху стали,-
Та куди йдеш так пізно?
І сказав їм явір тонкостанний:
– Я – Максимова Пісня...

Тамара КОЛОМІЄЦЬ

Травень

Килими із трав прослав
Травень берегами.
В чистих росах їх поправ,
Розчесав вітрами.
Щоб рясніли, як з води,
Поливав з хмарини.
І весні сказав:
– Ходи
В гори і в долини.
Не натомишся в путі:
Килими розкішні.
Наливай жита густі,
Яблука і вишні!..
А весна сказала:
– Ні,
Не піду по світу.
Вже ходити не мені,
А жаркому літу.
Не мені леліять плід.
Так ведеться здавен.
Прощай! –
За нею вслід
Рушив з двору травень.

СИВА ЛАСТІВКА

Мамо, вечір догоря,
Вигляда тебе роса,
Тільки ж ти, немов зоря,
Даленієш в небеса,
Даленієш, як за віями сльоза.

Ти від лютої зими
Затуляла нас крильми,
Прихилилася
Теплим леготом.

Задивлялася білим лебедем,
Дивом-казкою
За віконечком, -
Сива ластівко,
Сиве сонечко.

Сад вишневий на порі,
Повернулись журавлі.
А мені, як до зорі,
Долітати на крилі
Все до тебе, як до вічної зорі.

Там, де ти колись ішла,
Тиха стежка зацвіла
Вечоровою матіолою,
Житом-долею світанковою.

Дивом-казкою,
Юним соняхом, –
Сива ластівко,
Сиве сонечко...

Весняні симфонії

5-го травня відбулася друга зустріч національних меншин Бухаресту під назвою «Весняні симфонії». На заході були присутні представники таких національних меншин: українців, болгар, німців, мадярів, поляків, греків і татар. Вперше цей захід був організований Союзом Українців з Бухаресту в минулому році і цього року Союз вирішив продовжити традицію.

Оскільки зустріч була приурочена весняним традиціям – представники кожної меншини розповіли про свої весняні традиції. Звичайно, більш за все говорилося про Великодні традиції. Всі виступаючі з жalem споминали про ситуацію, яка зараз склалася на Україні і добрими словами підбадьорували українську меншину у ці нелегкі часи.

Декілька привітальних слів сказали Олена Кузмінчук, представник Українського Посольства в Румунії та Михайло Трайста, заступник голови СУРу.

Останній зазначив, що це прекрасно, що ми живемо в світі, де національна приналежність не має значення, де всі люди рівні – у світі Європи.

Так як ця подія була призначена культурі, Ярослава Колотило, голова Бухарестської організації СУРу організатор цього вечора, представила перший ансамбль – Астерія. Цей музикально-танцювальний ансамбль на чолі з їхньою керівницею, Сілвіаною Аджіро, прекрасно розпочав вечір, музика

Олена Кузмінчук та Ярослава Колотило

залунала по всьому залу Культурного центру «Петефі Шандор», а танці принесли усмішку на обличчя всіх гостей. Богдан Поліпчук, представник польської меншини, всіх розсмішив, прочитавши забавного віршика про мрію продавця морозива, а Анка Строеску прочитала коротку статтю про Великодні звичаї польської меншини. У паузах між виступами Юрій Чига розповів про гуцульські звичаї, а Кріна Грінь прочитала короткий доклад про весняні звичаї українців на півночі Румунії. Феліція Облезнюк, яка приїхала із Буковини, своїм прекрасним співом

зіграла серця всіх присутніх, вона співала по-українськи і по-румунськи. Вона приохочувала всіх бути добрими й згадала слова своєї мами, яка говорила: «Ми всі добрі і гарні, так що ми не повинні дозволити злу обкружити нас, тому що воно ще нікому не допомогло». Ще всі присутні могли побачити майстер-клас по розпису писанок різними методами, проведений подружжям Марії та Івана Горбан. Вечір закінчився виступом відродженого ансамблю «Зоря», який заспівав кілька українських народних пісень.

Кріна ГРІНЬ
Фото авторки

Феліція Облезнюк

Співає «Зоря»

Група артистів польської меншини

Подасмо нову адресу по інтернету нашої редакції:
E-mail: ukrainskyi.visnyk@gmail.com

Застереження

- * За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- * Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- * Надіслані до редакції матеріали не повертаються.
- * Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК

UKRAINSKYI VISNYK

Шеф-редактор

МИХАЙЛО МИХАЙЛЮК

Редактор – Тереза ШЕНДРОЮ

Техноредагування і комп'ютерний набір: Тереза ШЕНДРОЮ

Редакція: Раду Попеску № 15, Бухарест

Телефони: 0212220755; 0212220737; 0212220748; 0212220724

Друкарня S.C.SMART ORGANIZATION S.R.L., Бухарест, Румунія

ISSN 1223-1614

Redacția: Radu Popescu Nr. 15, Sector 1, București, România